

z p r a v o d a j

XXV. ročník

1

2014

- 2 Editorial
Soluň; řecké předsednictví EU a integrovaná námořní politika; jak se naučit pohotovosti ....
- 3 Z glosáře Cedefopu 25
Další část překladu termínů z glosáře – knowledge, Wissen, savoir, vzdělání.
- 5 ESCO – nová evropská klasifikace
Projekt koordinovaný Evropskou komisí.
- 6 Ekologičtější pivovarnictví
Zpráva o výsledcích výzkumu.
- 7 Udržet mladé lidi v (odborném) vzdělávání: co funguje?
Stručná zpráva Cedefopu.
- 9 Záruka profesní přípravy v Rakousku
Model namířený proti nezaměstnanosti mládeže a posuzovaný Rakouským odborovým svazem.
- 12 Necelodenní příprava v duálním systému
Využívání zkrácené formy profesní přípravy a statistické údaje.
- 13 Kdo volí proč jaké povolání?
Co ovlivňuje volbu učebního oboru a povolání v Německu.
- 14 Co nového v časopisech
*Bref du Céreq, 2013, No. 313, 314, 315;
Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, Special edition, 2013 (v angličtině).*
- 15 Nové knihy v knihovně
Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v ČR v roce 2012; 23 věcí, které vám neřeknou o kapitalismu; Vědomí podvědomí ...
- 15 Znovuobjevené knihy
Já a moje peníze; Takzvané zlo; Zachraňme naději; Psychologie v praxi.
- 16 Zajímavé internetové adresy
Evropská hlavní města kultury 2014; ESCO; Bitcoin; Fotografie Milana Štolby (bývalého kolegy).

Editorial

Obrázek Soluně zachycuje část města a Thermského zálivu, který je největším zálivem Egejského moře. Řecko od 1. ledna předsedá EU. Solun je druhé největší město Řecka a pro nás je důležité jako sídlo Cedefopu – Evropského střediska pro rozvoj profesní přípravy. Nejkrásnější je na jaře, kdy všechno rozkvetne. Ottův slovník naučný (1905) nepíše o Soluni moc lichotivě: „Solun (též Soluň, turecky Selanik, řecky Thessaloniki, francouzsky Salonique, německy Saloniki, vlásky Salonicco), hlavní město tureckého vijáletu, jenž vznikl z části staré Makedonie a Thrakie; rozkládá se východně od ústí Vajdaru a Galiku, dílem na nízkém břehu zálivu, dílem se zdvihá amfiteatrálně na výběžcích hory Chortače. Přístav opatřen v posledních letech (1899–1903) důkladnými hrázeními proti jihozápadním větrům. Ulice starého města jsou úzké, zanedbané, ve východní části, kde bydlí téměř všichni konzulové, jsou domy úhlednější, k nim se připojuje řada letohrádků u pobřeží. Na obranu města Benátčané postavili Bílou věž na nábrežích, Turci ji proměnili ve vězení, nyní usadila se v ní turecká chudina. Přístav ovládá zanedbaná pevnost Jedikule (Sedm věží), pod níž se k úbočí tiskne klášter Čouš. Jádrem obyvatelstva tvoří židé (55.000 r. 1900); jejich osada kvetla prý již za Alexandra Velikého. Valně byla rozmnožena vystěhovalci ze Španělska r. 1493.“

V prioritách řeckého předsednictví není výslovná zmínka o (odborném) vzdělávání. Všemi prioritami se však bude prolínat lodní a námořní agenda. Ta se bude zabývat integrovanou námořní politikou (Integrated Maritime Policy – IMP) z hlediska růstu a pracovních míst; námořním prostorovým plánováním a managementem integrovaných pobřežních regionů v členských státech EU; námořní strategií; strategií EU pro Adriatické a Jónské moře (EU Strategy for the Adriatic and Ionian Seas – EUSAIR); strategií námořní bezpečnosti; spoluprací pobřežních hlídek; námořním a pobřežním turismem a citlivým problémem migrace pocházející z moře.

Pokračování překladu termínů z glosáře Cedefopu tentokrát zabralo dvě stránky a přitom obsahuje jen jeden termín – vzdělání (knowledge, Wissen, savoir). Existuje mnoho definic vzdělání a znalostí, takže autoři měli z čeho vybírat. Zajímavé je, že termín vzdělávání (education, Bildung, enseignement) se v glosáři samostatně nevyskytuje.

Pokračování překladu termínů z glosáře Cedefopu tentokrát zabralo dvě stránky a přitom obsahuje jen jeden termín – vzdělání (knowledge, Wissen, savoir). Existuje mnoho definic vzdělání a znalostí, takže autoři měli z čeho vybírat. Zajímavé je, že termín vzdělávání (education, Bildung, enseignement) se v glosáři samostatně nevyskytuje.

Na výzvu z prosincového editoriału o hledání jiného překladu výroku Abbého z Dumasova románu Hrabě Monte Christo se ozvalo několik čtenářů, díky nimž jsme získali dva další překlady výroku. V novějším z nich se trochu posunul význam v druhé větě, která je tak srozumitelnější: poznat není ještě umět; jsou lidé učení a jsou vědci. Ti první mají jen paměť, ti druhí se vyznají ve filosofii. Přel. Milena Tomášková a Jan Vladislav. Mladá fronta 1957, s. 143; Albatros 1991, s. 171 (filozofii). Druhý překlad je podobný tomu, který jsme citovali v minulém editoriału (vydáno v roce 1924), a je také ze starších vydání: naučiti se něčemu není vědět; jsou vědoucí a jsou vědci; paměť činí jedny, filosofie druhé. Přel. Helena Malířová. A. Svěcený 1916, s. 140; 1925, s. 136.

Pamětníci najdou v rubrice Zajímavé internetové adresy odkaz na stránky Milana Štolby, který pracoval ve VÚOŠ v letech 1984–1991. Fotografie jsou však zajímavé pro všechny. AK

Z glosáře Cedefopu 25

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku a doplněných českým překladem.

72

knowledge

Outcome of assimilation of information through learning. Knowledge is the body of facts, principles, theories and practices related to a field of study or work.

Comment: there are numerous definitions of knowledge. Nevertheless, modern conceptions of knowledge rest broadly on several basic distinctions:

➤ Aristotle distinguished between theoretical and practical logic. In line with this distinction, modern theoreticians (Alexander et al., 1991) distinguish declarative (theoretical) knowledge from procedural (practical) knowledge. Declarative knowledge includes assertions on specific events, facts and empirical generalisations, as well as deeper principles on the nature of reality. Procedural knowledge includes heuristics, methods, plans, practices, procedures, routines, strategies, tactics, techniques and tricks (Ohlsson, 1994);

➤ it is possible to differentiate between forms of knowledge which represent different ways of learning about the world. Various attempts have been made to compile such lists, the following categories seem to be frequently represented:

- objective (natural/scientific) knowledge, judged on the basis of certainty;
- subjective (literary/aesthetic) knowledge judged on the basis of authenticity;
- moral (human/normative) knowledge judged on the basis of collective acceptance (right/wrong);
- religious/divine knowledge judged by reference to a divine authority (God).

This basic understanding of knowledge underpins the questions we ask, methods we use and answers we give in our search for knowledge;

➤ knowledge encompasses tacit and explicit knowledge. Tacit knowledge (Polanyi, 1967) is knowledge learners possess which influences cognitive processing. However, they may not necessarily express it or be aware of it.

Explicit knowledge is knowledge a learner is conscious of, including tacit knowledge that converts into an explicit form by becoming an 'object of thought' (Prawat, 1989).

Source: Cedefop, 2008c; European Commission, 2006a.

Wissen

Das Ergebnis der Aufnahme von Informationen durch Lernen. Wissen ist das Gerüst von Tatsachen, Grunds-

ätzen, Theorien und Verfahren, das zu einem Studien- oder Arbeitsbereich gehört.

Anmerkung: es sind zahlreiche Definitionen von Wissen vorhanden. Die modernen Konzeptionen des Wissensbegriffs gehen jedoch im Allgemeinen von einer Reihe grundlegender Unterscheidungen aus:

➤ Aristoteles trifft eine Unterscheidung zwischen theoretischer und praktischer Logik. In Anlehnung an diese Opposition wird in der modernen Theoriebildung (Alexander et al., 1991) zwischen deklarativem (theoretischem) und prozeduralem (praktischem) Wissen unterschieden. Zum deklarativen Wissen zählen Assertionen über bestimmte Ereignisse, Sachverhalte und empirisch fundierte Generalisierungen sowie das Verständnis der grundlegenden Wirkungszusammenhänge, welche die Realität kennzeichnen. Prozedurales Wissen umfasst heuristisches Wissen, Methodenkenntnisse, Planung, Vorgehens- und Verfahrensweisen, Arbeitsroutinen, strategisches und taktisches Wissen und die Kenntnis von Techniken und „Kniffen“ (Ohlsson, 1994);

➤ es sind unterschiedliche Formen des Wissens zu unterscheiden, die Ausdruck verschiedenartiger Wege sind, sich Kenntnisse über die Welt anzueignen. Es wurden zahlreiche Versuche unternommen, einschlägige Systematiken zu erstellen; besonders häufig scheint man sich dabei auf folgende Kategorien zu stützen:

- objektives (naturbezogenes bzw. wissenschaftliches) Wissen; Bezugspunkt für die Bewertung dieses Wissens sind gesicherte Erkenntnisse;
- subjektives (literarisches/ästhetisches) Wissen; Bezugspunkt für die Bewertung dieses Wissens ist Authentizität;
- moralisches (zwischenmenschliches/normatives) Wissen; Bezugspunkt für die Bewertung dieses Wissens ist die Akzeptanz durch die Gemeinschaft (richtig/falsch);
- religiöses/geistliches Wissen; Bezugspunkt für die Bewertung dieses Wissens ist eine göttliche Instanz (Gott).

Diese grundlegende Wissensauffassung prägt die Fragen, die wir stellen, die Methoden, die wir anwenden, und die Lösungen, die wir erarbeiten, um unser Wissen zu erweitern.

➤ Wissen umfasst gleichermaßen implizites, nur mittelbar zum Ausdruck kommendes Wissen – „*tacit*

knowledge“ – und explizit gemachtes Wissen – „*explicit knowledge*“. „*Tacit knowledge*“ (Polanyi, 1966) bezeichnet Wissen, über das der Lernende verfügt und welches auf dessen kognitive Prozesse einwirkt, dabei aber nicht notwendigerweise zum Ausdruck kommen bzw. dem Lernenden bewusst sein muß. „*Explicit knowledge*“ bezeichnet Wissen, das der Lernende einer bewussten Überprüfung unterziehen kann; hierzu zählt auch implizites Wissen – „*tacit knowledge*“ –, welches, indem es zur Herausbildung eines „gedanklichen Objekts“ (Prawat, 1989) führt, explizite Form annimmt. *Quellen:* Cedefop, 2008c; EK, 2006a.

savoir

Le résultat de l'assimilation de l'information au cours de l'apprentissage. Le savoir est l'ensemble de faits, principes, théories et de pratiques liées à un champ d'études ou de travail.

Note: il existe de nombreuses définitions du concept de savoir/connaissance; toutefois, les grands courants modernes opèrent quelques distinctions fondamentales:

➤ Aristote établit une distinction entre la logique théorique et la logique pratique. De même, les théoriciens modernes (Alexander et al., 1991) distinguent la connaissance déclarative (théorique) de la connaissance procédurale (pratique). La connaissance déclarative englobe les déclarations concernant des événements ou des faits spécifiques ainsi que des généralisations empiriques ou encore des principes plus fondamentaux sur la nature de la réalité. La connaissance procédurale inclut différents éléments (heuristique, méthodologie, planification, pratiques, procédures, actions de routine, stratégies, tactiques, techniques ou astuces) (Ohlsson, 1994);

➤ on peut distinguer différentes formes de connaissance correspondant à différentes méthodes «d'apprentissage du monde» des études ont permis d'identifier différentes catégories de connaissance, articulées de la manière suivante:

- connaissance objective (naturelle/scientifique), jugée d'après le degré de certitude;
- connaissance subjective (littéraire/esthétique), jugée d'après le degré d'authenticité;
- connaissance morale (humaine/normative), jugée sur la base de l'acceptation collective (vrai/faux);
- connaissance religieuse/divine, jugée sur la base de l'autorité divine (Dieu).

Cette distinction schématique permet d'orienter les questions que nous posons, les méthodologies que nous utilisons et les réponses que nous apportons dans notre quête de la connaissance;

➤ la connaissance peut être tacite ou explicite. La connaissance tacite (Polanyi, 1966) se définit comme la connaissance (pas nécessairement exprimée ou cons-

ciente) acquise par l'apprenant, et qui va influencer le processus cognitif. Le savoir explicite correspond à la connaissance qui peut être mobilisée consciemment par l'apprenant, y compris la connaissance tacite qui devient explicite en devenant un «objet de pensée» (Prawat, 1989).

Source: Cedefop, 2008c; European Commission, 2006a.

vzdělání

Výsledek osvojování si informací učním. Vzdělání je soubor faktů, principů, teorií a praxe vztahující se k oboru studia nebo práce.

Poznámka: Existuje mnoho definic vzdělání. Moderní koncepce však spočívají na několika základních rozlišeních:

➤ Aristoteles rozlišoval mezi teoretickou a praktickou logikou. V souladu s tímto rozlišením, rozlišují moderní teoretici (Alexander et al., 1991) mezi deklarativními (teoretickými) znalostmi a procedurálními (praktickými) znalostmi. Deklarativní znalosti zahrnují tvrzení o specifických událostech, faktech a empirických zevšeobecněních, i hlubší principy o povaze reality. Procedurální znalosti zahrnují heuristiku, metodiku, plánování, praxi, postupy, rutinu, strategii, taktiku, techniky a triky (Ohlsson, 1994);

➤ lze rozlišovat mezi formami znalostí, které představují různé cesty učení se o světě. Jsou činěny různé pokusy o kompilaci těchto seznamů, v nichž jsou nejčastěji zastoupeny tyto kategorie:

- objektivní (přirozené/vědecké) znalosti, posuzované na základě jistoty;
- subjektivní (literární/estetické) znalosti posuzované na základě autenticity;
- morální (mezilidské/normativní) znalosti posuzované na základě kolektivní akceptace (správné/chybné);
- náboženské/boží znalosti posuzované s odkazem na boží autoritu (Boha).

O toto základní chápání znalostí se opírají otázky, které klademe, metody, které používáme, a odpovědi, které přinášíme v našem hledání znalostí;

➤ znalosti mohou být implicitní a explicitní.¹ Implicitní (*tacit*) znalosti (Polanyi, 1967) jsou definovány jako znalosti (ne nutně vyjádřené ani uvědomované), které žák získal a které ovlivňují kognitivní proces. Explicitní znalosti jsou znalosti, kterých si je žák vědom, včetně implicitních (*tacit*) znalostí, které se přeměňují v explicitní formu tím, že se stanou „předmětem myšlení“. (Prawat, 1989).

¹ Viz *Kompetence orientované na budoucnost: založené na znalostech nebo na zkušenostech?* Zpravodaj 1/2009, s. 6-8.

Pramen: Cedefop. Glossary

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

ESCO – nová evropská klasifikace

Zkratka ESCO označuje evropskou klasifikaci dovedností/kompetencí, kvalifikací a povolání. ESCO identifikuje a kategorizuje dovednosti/kompetence, kvalifikace a povolání relevantní pro trh práce v Evropské unii zatím ve 22 evropských jazycích. Klasifikace je přístupná z webového portálu ESCO¹ na Internetu.

Projekt ESCO koordinuje Evropská komise, generální ředitelství Zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování a Vzdělávání a kultura. Další vývoj ESCO podporuje Evropské středisko pro rozvoj profesní přípravy – Cedefop².

Proč se ESCO vytváří?

V rámci iniciativy *Nové dovednosti pro nová pracovní místa*³ doporučila skupina nezávislých expertů vytvořit „společný jazyk mezi vzděláváním/profesní přípravou a světem práce“. Toto doporučení bylo potvrzeno sdělením Komise *EVROPA 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*⁴, které volá po vytvoření společného jazykového a operativního nástroje. Na tuto potřebu se ESCO zaměřuje.

Potřeba „společného jazyka“ se stala evidentní v současné ekonomické situaci. Finanční krize zasáhla trhy práce v celé EU, kde míra nezaměstnanosti v červenci 2013 činila 11 %. Míra nezaměstnanosti mládeže překročila 23 % a v některých členských státech 55 %. Navzdory vysoké míře nezaměstnanosti je stále v některých sektorech nedostatek kvalifikovaných pracovníků, např. v zelené ekonomice, IKT a ve zdravotní péči. V některých regionech neodpovídají kvalifikace těch, kdo hledají práci, nabízeným pracovním místům, Evropa si však nemůže dovolit nechat potenciál kvalifikací ladem.

Lepšího využití potenciálu kvalifikací v Evropě lze dosáhnout třemi prostředky:

- Regionální mobilita může zajistit dosažitelnost správných kvalifikací v každém regionu.
- Profesní mobilita může zvýšit flexibilitu trhu práce ve vztahu k novým technologiím a novému ekonomickému kontextu.
- Vzdělávání a profesní příprava by měly držet krok s vývojem znalostí, dovedností a kompetencí potřebných na trhu práce.

Regionální mobilita je často ztěžována tím, že se kvalifikace v jednotlivých členských státech liší. Úřady práce navíc nepoužívají pro zpracovávání informací o nabídce zaměstnání a poptávce po nich stejné systémy IT a klasifikací. ESCO se standardizovanou terminologií usnadňuje výměnu požadovaných informací.

22 jazyků používaných v ESCO usnadní spolupráci mezi zeměmi a bude podporovat žáky, studenty a pracovníky ve volném pohybu mezi zeměmi.

Využívání plného potenciálu profesní mobility vyžaduje zaměřit se na kompetence místo na povolání. Přístup orientovaný na kompetence bere v úvahu to, které dovednosti jsou transverzální, jak je lze použít v jiné kariérní dráze, a uznává význam celoživotního vzdělávání. Mnohé úřady práce ve snaze tento vývoj podpořit vytvářejí postupně seznamy kompetencí nebo kvalifikací. ESCO s použitím přístupu soustředěného na kompetence bude umožňovat lepší shodu s pracovním místem a brát v úvahu flexibilitu potřebnou na trhu práce. V systémech vzdělávání a profesní přípravy dochází k podobnému posunu paradigmatu. S použitím metody výsledků učení popisují kvalifikace, standardy kvalifikací a kurikula v termínech znalostí, dovedností a kompetencí. Tento posun k výsledkům učení se odráží v Evropském rámci kvalifikací (*European Qualifications Framework – EQF*) a ve vývoji rámců kvalifikací ve všech členských státech. Tento posun má vliv na to, jakým způsobem je organizováno vyučování, profesní příprava, hodnocení a validace.

ESCO staví na společném zaměření na kompetence jak na trhu práce, tak v systémech vzdělávání a profesní přípravy, kterým to umožní lépe odpovídat na potřeby trhu práce.

K čemu lze ESCO použít?

Prostřednictvím ESCO budou úřady práce schopny vyměňovat si informace v rámci celé EU. ESCO je učiní interoperabilní v souladu s programem výměny údajů mezi státními správami (*Interchange of Data between Administrations – IDA*) a Evropským rámcem interoperability (*European Interoperability Framework – EIF*). To umožní úřadům práce přiřazovat životopisy (CV) k volným místům v Evropě. ESCO může též poskytnout významný terminologický nástroj aktérům ve vzdělávání a profesní přípravě, zejména těm, kdo jsou zapojeni do definování a popisu výsledků učení ve standardech kvalifikací a kurikulech. Používání terminologie ESCO může též přímo podporovat systémy validace.

Příklady praktické aplikace ukazují přidanou hodnotu ESCO:

- Zaměstnavatelé mohou použít ESCO k definování souboru dovedností, kompetencí a kvalifikací, která jejich volná místa vyžadují v době, kdy vytvářejí popis zaměstnání.
- Onlinové portály zaměstnání mohou používat slovní zásobu ESCO pro analyzování životopisů (CV) a volných míst v úředních jazycích EU. Sloupec dovedností/kompetencí ESCO bude umožňovat přiřazování zaměstnání na základě souborů dovedností. Místo hledání volných míst v určitém povolání, mohou portály zaměstnání najít volná místa, která se nejlépe shodují s individuálním souborem dovedností uchazeče o zaměstnání.
- ESCO je evropská klasifikace interoperability. Spojí-li se s národní klasifikací, může být použita k výměně informací přes hranice a jazykové bariéry. Například úřady práce si mohou vyměňovat zprávy o volných místech, které jsou psány v různých jazycích, správně je přeložit a použít je pro onlinové nabízení volných míst.
- Na evropské úrovni ESCO umožňuje užší přiřazování uchazečů o zaměstnání k pracovním místům prostřednictvím Evropské služby zaměstnanosti (*European Employment Services* – EURES) a pomáhá jednotlivcům ve vytváření životopisů Europassu.
- Žáci a studenti mohou použít ESCO k vytvoření osobního profilu dovedností a k zaznamenání svých výsledků učení do žádosti o zaměstnání.
- Organizace vytvářející a/nebo udělující kvalifikace mohou používat ESCO k vyjádření výsledků učení u svých kvalifikací tak, aby odrážely projevující se potřebu dovedností a usnadnily pochopení svých kvalifikací za hranicemi.

Ukázka možného vyhledávání

Středoškolský učitel matematiky a přírodních věd		Podrobné zobrazení
Podrobnosti o povolání		
Hierarchické uspořádání		
2 Specialisté		
23 Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání		
233 Učitelé na středních školách		
2330 Učitelé na středních školách		
PODROBNOSTI O VÝRAZU		
Preferovaný výraz		
Středoškolský učitel matematiky a přírodních věd		
SOUVISEJÍCÍ KOMPETENCÍ (14)		
Biologie (výuka)		
Fyzika (výuka)		
Chemie (výuka)		
Matematika (výuka)		
Přírodní vědy (výuka)		

Ekologičtější pivovarnictví. Pivovary již dnes uchovávají CO₂ uvolněný v průběhu vaření piva pro další průmyslové využití, tento proces však spotřebovává množství energie a vody. Dánská společnost Union Engineering přišla s nápadem, jak zachycovat CO₂ ve fermentačních tancích, bez použití vody a s mnohem nižší spotřebou energie. V pivovaru Carlsberg ho pak používají k syčení limonád v přidruženém provozu.

AK

Pramen: Beer brewing comes clean. research*eu result magazine, No. 28, 2014, s. 39-40. http://ftp.cordis.europa.eu/pub/news/research-eu/docs/research-results-282013_en.pdf

Totéž v dánštině

Středoškolský učitel matematiky a přírodních věd		Podrobné zobrazení
Podrobnosti o povolání		
Hierarchické uspořádání		
2 Arbejde, der forudsætter viden på højest niveau inden for pågældende område		
23 Undervisning og pædagogisk arbejde		
233 Undervisning på gymnasialt niveau		
2330 Undervisning på gymnasialt niveau		
PODROBNOSTI O VÝRAZU		
Preferovaný výraz		
Gymnasielærer (matematik og naturvidenskab)		
SOUVISEJÍCÍ KOMPETENCÍ (14)		
Biologi (undervisning)		
Folkeuddannelse		
Fysik (undervisning)		
Kemi (undervisning)		
Matematik (undervisning)		
Naturvidenskab (undervisning)		

Ukázka ze skupiny dovedností/kompetence ⇒ průřezové dovednosti/kompetence ⇒ mentální dovednosti a kompetence ⇒ učení

učení		Podrobné zobrazení
Podrobné informace o skupině dovedností/kompetence		
Hierarchické uspořádání		
Průřezové dovednosti/kompetence		
\ mentální dovednosti a kompetence		
PODROBNOSTI O VÝRAZU		
Preferovaný výraz		
učení		
SOUVISEJÍCÍ SKUPINY DOVEDNOSTÍ/KOMPETENCE (2)		
manage learning process (K překladu)		
manage the learning self (K překladu)		
RELATED FACET GROUPS (0)		
Nejsou k dispozici žádné výsledky vyhledávání.		

Z poslední ukázky je zřejmé, že na klasifikaci ESCO se ještě stále pracuje... **AK**

¹ <https://ec.europa.eu/esco/home>

² <http://www.cedefop.europa.eu/>

³ *Nové dovednosti pro nová pracovní místa. Předvídání a zohledňování potřeb trhu práce a potřebných kvalifikací. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů {SEK(2008) 3058}KOM(2008) 868 v konečném znění. V Bruselu, dne 16.12.2008*

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/com868_cs.pdf

⁴ *Sdělení Komise. EVROPA 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. KOM(2010) 2020 v konečném znění. V Bruselu dne 3.3.2010. 35 s.*

http://ec.europa.eu/eu2020/pdf1_CS_ACT_part1_v1.pdf

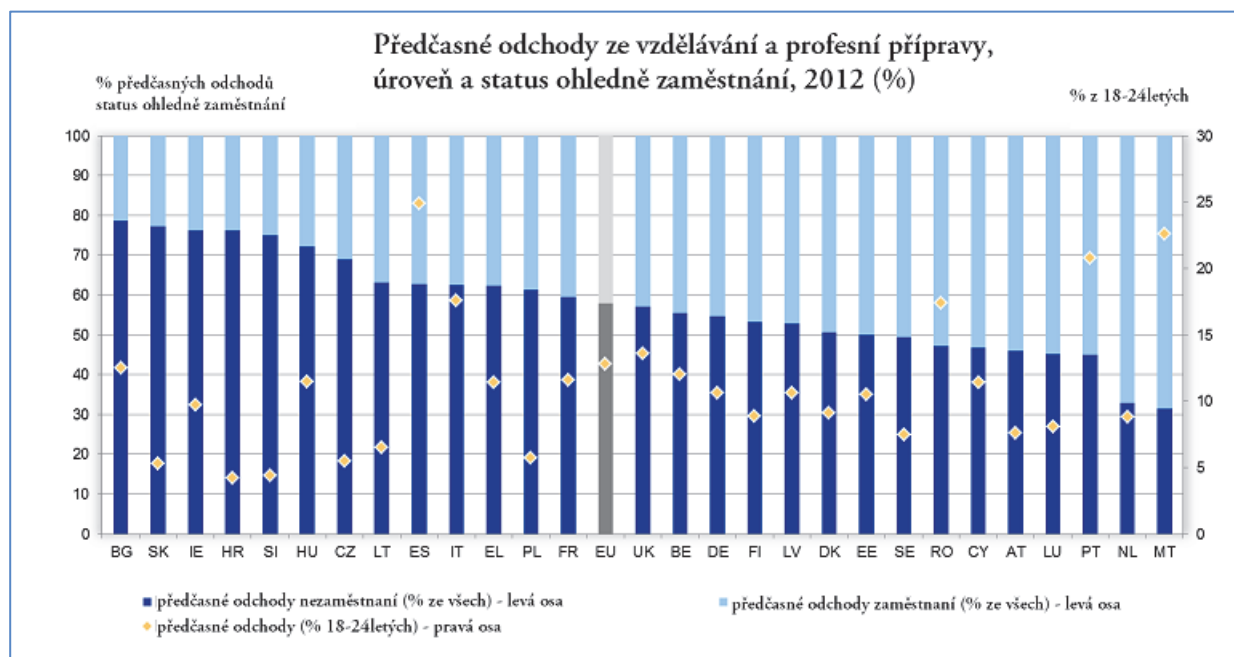
Pramen:

About ESCO. 4 s. <https://ec.europa.eu/esco/home>

Klasifikaci ESCO se zabýval i tento článek Zpravodaje Německý rámec kvalifikací a zákon o uznávání, 11/2012, s. 11

Udržet mladé lidi v (odborném) vzdělávání: co funguje?

Příliš mnoho mladých lidí opouští vzdělávání (včetně odborného) příliš brzy. Tito lidé jsou více ohroženi dlouhodobou nezaměstnaností, chudobou a delikvencí a v současnosti stojí evropskou ekonomiku 1,25 % z HDP. Lze tento vývoj zastavit?

Kdo jsou lidé předčasně opouštějící vzdělávání?

Za současného stavu nejsou míry předčasných odchodů v EU srovnatelné.

- Povinná školní docházka nekončí ve všech zemích ve stejném věku; pohybuje se od 15 do 18 let.
- Pro účely mezinárodního srovnávání se národní statistiky řídí definicí Eurostatu (18 až 24letí lidé, kteří ukončili pouze úroveň ISCED 2 a 3C, nemají žádné jiné kvalifikace a nebyli v posledních čtyřech týdnech ve vzdělávání a profesní přípravě). Definice a pojetí předčasného opouštění školy a odpadlivosti se však v jednotlivých zemích liší.
- Nesrovnalosti se mohou objevovat i uvnitř zemí. Např. učeň může být v určitém kontextu považován za žáka a v jiném za zaměstnance.
- Ti, kdo předčasně opustili profesní program, mohou být považováni za odpadlíky, i když nastoupili do jiného programu.
- Současné statistiky neukazují, zda ti, kdo předčasně opustili vzdělávání, se do něj vrátí později nebo v dospělosti.
- Struktura odborného vzdělávání může ovlivňovat způsob, jakým jsou odpadlíci počítáni¹.

- Evropské statistiky nerozlišují mezi těmi, kdo opustili odborné vzdělávání, a těmi, kdo opustili všeobecné vzdělávání, některé národní statistiky ano.

V Evropě je dobře známý sociální profil těch, kdo pravděpodobně opustí vzdělávání předčasně. Odpadlíci jsou spíše muži, s nízkým sociálněekonomickým statusem, a patří ke zranitelným sociálním skupinám (např. migranti), nebo mají potíže s učením.

Odborné vzdělávání nabízí velký výběr oborů a přitahuje žáky, kteří mu dávají přednost před všeobecným vzděláváním. Z těchto důvodů může pomáhat s reintegrací těch, kdo předčasně opustili školu, do vzdělávání. Velká variabilita a inkluzivnější charakter OVP, které, na rozdíl od všeobecného vzdělávání, zahrnuje programy otevřené žákům s horšími školními výsledky, vede k tomu, že jsou předčasné odchody ze vzdělávání pravděpodobnější. Srovnávání převážně homogenních žáků ve všeobecném vzdělávání a velmi heterogenních žáků v odborném vzdělávání jsou proto zavádějící.

Proč mladí lidé opouštějí OVP předčasně?

Z různých důvodů. Mladí lidé mohou začít v nějakém programu, rozhodnou se však odejít, když si uvědomí, že to nebyla správná volba – druh/úroveň programu

nebo povolání jim nevyhovuje – nebo z jiných důvodů. V tomto stadiu také potřebují poradenství, aby jim pomohlo v rozhodování o dalších krocích. Bez dobrého poradenství může být předčasný odchod spuštěn také přechodnými překážkami.

Charakteristiky trhu práce mohou ovlivnit míru předčasných odchodů ze vzdělávání několika způsoby. Je-li k dispozici hodně pracovních míst vyžadujících jen nízkou kvalifikaci, může se zdát, že dřívější odchod ze školy má z ekonomického hlediska smysl. Těchto míst je však stále méně²; navíc v současné krizi jsou nejpravděpodobněji nezaměstnaní lidé s nízkou kvalifikací³.

Lidé s kvalifikací mohou mít významně vyšší platy⁴. V expandujícím sektoru služeb jsou pracovní místa méně regulovaná, a tím nestimulují k získání odborné kvalifikace. Zaměstnavatelé mohou nabízet učňům zaměstnání před ukončením profesní přípravy; nebo mohou lidé prostě opustit profesní přípravu a emigrovat v případě, že nekvalifikovaná práce v zahraničí je výnosnější než kvalifikovaná práce doma.

Jaká opatření země přijímají?

- Cedefop zjistil, že není dostatek informací o tom, zda jsou národní opatření pro udržení žáků v OVP úspěšná. Některé země, např. Nizozemsko registrují a sledují žáky; většina však tato data nesbírá.
- Některé země zavedly přechodové programy, které jako jeden z hlavních rysů obsahují kompetence v plánování kariéry. Ty často dávají mladým lidem šanci získat nebo si aktualizovat klíčové kompetence. Přechodové programy poskytují základní profesní přípravu, umístění na pracovišti, koučování a mentorování, a tím vytvářejí „balíčky“ zaměřené na omezení předčasných odchodů. Mohou také poskytovat spojení mezi formálním a neformálním/informálním vzděláváním (validaci). Kromě toho mohou hodnotit dovednosti žáků na začátku programu a validovat výsledky neformálního nebo informálního vzdělávání.
- Země začaly integrovat pracovní praxi a kompetence v plánování kariéry do kurikul povinného vzdělávání a posilovat poradenské činnosti tak, aby pomohly mladým lidem při výběru vhodného vzdělávání, profesní přípravy a kariérní dráhy. Většina zemí posílila poradenství, koučování a multidisciplinární podporu (týmy učitelů, poradců, psychologů, sociálních pracovníků atd.) v rámci OVP.
- Alternativní cesty v rámci OVP poskytují nové možnosti těm, kdo předčasně opustili školu nebo jim hrozí odpadnutí. V některých případech jsou možnosti původně navrhované jako výjimečné nebo „zabezpečovací“ nyní začleňovány do legislativy OVP nebo jako součást „Záruky pro mladé lidi“ (např. v Rakousku)⁵.

Příklady opatření, která pomáhají odpadlíkům získat kvalifikaci

Francie si uvědomila neuspořádanost opatření proti předčasným odchodům a nový školský zákon z července 2013 ukládá státu za povinnost umožnit každému mladému člověku studovat, dokud nedosáhne kvalifikace ISCED 3. Ti, kdo opustili vzdělávání bez kvalifikace, mají nyní právo absolvovat jinou profesní přípravu.

Litva: Změny v legislativě přinesly lidem mladším 29 let právo na podporu prostřednictvím subvencí zaměstnavatelům. Tyto změny poskytují pracovní místa a profesní přípravu nezaměstnaným a daňové stimuly zaměstnavatelům. Žákům jsou nabízeny peněžní stimuly, zůstanou-li v OVP. Litva také zdůrazňuje validaci: formální odborné vzdělávání uznává výsledky praktické přípravy na pracovišti a předchozí učení/praxe může vést ke kvalifikaci OVP.

V **České republice** vytvářejí některé podniky partnerství se školami a nabízejí finanční podporu žákům. Ti mohou získat zaměstnání na své úrovni kvalifikace, pokud s podnikem uzavřou na určitou dobu smlouvu. To může být nabídnuto v případě, že žáci úspěšně ukončí profesní přípravu.

- Mnohé země věnují v OVP zvláštní pozornost žákům s migračním původem zdůrazňováním jazykového vyučování vedle klíčových kompetencí a profesních způsobilostí.
- Téměř všechny země dělají kroky k modularizaci OVP tak, aby žáci mohli získat kvalifikaci flexibilnějším způsobem. Hodnota částečných kvalifikací na trhu práce však není vždy zcela jasná.
- Učení se na pracovišti či učňovství bylo buď zavedeno, nebo přizpůsobeno tak, aby přilákalo mladé lidi, kteří by jinak mohli přerušit své vzdělávání (např. Španělsko a Kypr). Jsou nabízeny také služby „spojující“ podniky a žáky (např. Spojené království).
- Pro vstup do oborů, v nichž je nedostatek kvalifikovaných pracovníků, nabízejí některé země žákům finanční stimuly tak, aby zůstali v OVP, nebo spojují tyto stimuly s docházkou a výsledky žáků (např. Maďarsko a Litva).

Úvahy pro politické činitele

Udržení lidí v (odborném) vzdělávání není problémem je pro samotné OVP. Závisí to také na širších problémech trhu práce a sociální politiky: na stanovení nástupních platů, účasti zaměstnavatelů, přístupu k povoláním, vnímání hodnoty kvalifikací a na rozsahu poradenských služeb dostupných žákům.

Zapojit podniky

Jednou z cest, jak zatraktivnit OVP pro mladé lidi je zajistit, aby absolventi měli dobré vyhlídky na získání

zaměstnání. Mnohé země proto nabízejí zaměstnavatelům finanční stimuly k tomu, aby poskytovali učební místa. Mohou to být subvence pokrývající mzdy učňů, část příspěvků zaměstnavatelů na sociální zabezpečení a daňové úlevy, nebo kombinace těchto subvencí.

Politici činitelé mohou podporovat partnerství mezi odbornými školami a podniky. Místní a regionální úřady by měly dohlížet na finanční opatření a partnerství tak, aby se zajistilo, že jsou účinná. Všechna tato opatření by však měla být snadno realizovatelná – při poskytování profesní přípravy zaměstnavatelé uvádějí „byrokracii“ jako větší problém než peníze.

Odborní učitelé a učební mistři také potřebují podpůrné struktury, které jim umožní pracovat efektivněji s mladými lidmi vyžadujícími individuální pomoc.

Hodnota kvalifikací

Kvalifikace získané v alternativních opatřeních nebo programech záruky mládeže musí mít hodnotu pro zaměstnavatele a (jiné) vzdělávací instituce, mají-li mít hodnotu pro žáky. Učňovství a podobné programy učení se na pracovišti by měly vést ke kvalifikacím začleněným do národního rámce kvalifikací – ať jsou součástí aktivních opatření trhu práce nebo formálního OVP.

Zajišťování kvality

Systém OVP nemůže zajistit zaměstnání, musí však alespoň zaručovat, že vydané kvalifikace jsou důvěryhodné pro trh práce. To závisí převážně na tom, zda kvalifikace je chápána jako záruka výsledků vzdělávání. Školní OVP a systémy učňovství by proto měly přijmout jednotný přístup ke kvalitě a používat jasné indikátory výkonu ve spolupráci se sociálními partnery. Například ve Finsku závisí určitý podíl finanční podpory školám na míře úspěšného ukončení studia. Některé země poskytují bonusy podnikům za úspěšnou profesní přípravu.

Validace

Validace výsledků neformálního a informálního vzdělávání může pomoci lidem získat kvalifikace OVP. Tak mohou získat nejen zaměstnání, ale i nové vyhlídky na vzdělávání. Portugalsko je velmi úspěšné ve snižování vysoké míry předčasných odchodů ze vzdělávání díky využívání validace.

Ukazuje se, že OVP, zaměstnanost a sociální politika se musí vzájemně doplňovat. Národní politika poskytuje rámec, avšak silná partnerství mezi sektorem (odborného) vzdělávání, sociálními partnery, úřady práce, pracovníky s mládeží a sociálními pracovníky na regionální a místní úrovni mohou podporovat žáky, odborné školy a podniky tak, aby pomohly většímu počtu mladých lidí získat správné kvalifikace. **AK**

¹ V Německu a Rakousku si absolventi škol musí napřed najít učební místo, aby mohli začít s profesní přípravou, zatímco v Norsku hledají učební místo až po školním vzdělávání. Ti, kdo žádné učební místo nenajdou, jsou započítáni mezi odpadlíky.

² Prognóza kvalifikací.

³ Cedefop. *Return to learning, return to work. Helping low-qualified adults out of unemployment. Briefing note, September 2013.* Výtah v češtině – viz <http://www.refernet.cz/briefing-notes>

⁴ ČR, Polsko a Slovensko, kde jsou platy kvalifikovaných pracovníků vyšší, také registrují vysokou míru zaměstnanosti u lidí s kvalifikacemi. V Lotyšsku koexistuje vysoká poptávka s vysokou nezaměstnaností u stejných povolání, to je připisováno nízkým mzdám.

⁵ Viz též *Záruka pro mladé lidi – Finsko a Švédsko. Zpravodaj 7-8/2013, s. 12-14.*

Pramen: Cedefop. Keeping young people in (vocational) education: what works? Briefing note, December 2013. 4 p. Přeloženo s přihlédnutím k francouzské (Éviter que les jeunes quittent prématurément le système d'éducation (et de formation): les solutions qui marchent) a německé (Junge Menschen in der (beruflichen) Bildung halten: Funktionierende Konzepte) verzi.

Záruka profesní přípravy v Rakousku

O rakouské záruce profesní přípravy (*Ausbildungsgarantie*) se v současné době v Evropě diskutuje jako o možném vzoru či modelu v boji proti nezaměstnanosti mládeže. Dva existující modely fungují v rámci nadpodnikové profesní přípravy (*Überbetriebliche Berufsausbildung* – ÜBA). Podle názoru rakouského odborového svazu se má dávat přednost modelu učebních kurzů (*Lehrgangs-Modell*) označovanému jako ÜBA 1 a sledovat, zda podniky jako protitah neredukují vlastní vzdělávací aktivity

Duální systém profesní přípravy (učňovství)

Vzdělávání v učebním oboru je otevřeno absolventům devítileté povinné školní docházky. Duální profesní příprava se skládá z profesní přípravy v podniku a z vyučování v profesní škole (*Berufsschule*). Učeň stráví

přibližně 80 % učební doby v podniku, kde získává profesně specifické znalosti a dovednosti a zhruba 20 % učební doby v profesní škole, která žákům poskytuje odborně teoretické základní znalosti a rozšiřuje všeobecné vzdělání.

Přibližně 40 % absolventů povinné školní docházky každoročně přechází do učení. Mohou si volit z cca 250 řemeslných a průmyslových učebních oborů a učebních oborů orientovaných na služby. Doba vzdělávání činí podle učebního oboru dva, dva a půl, tři, tři a půl nebo čtyři roky.

Počty učňů v Rakousku

K 31. 12. 2011 vykazala statistika Hospodářské komory Rakouska celkem počet 128 078 učňů (včetně těch v nadpodnikové profesní přípravě), kteří absolvovali profesní přípravu v 35 084 učebních podnicích.

Podíl učňů dle odvětví ukazuje, že v roce 2011 se většina učňů (43,8 %) vzdělávala v řemeslech, 12,7 % absolvovalo učení v průmyslu a 14,8 % v obchodě.

Srovnáváme-li statistiku učňů z roku 2011 s rokem 1980 (194 069 učňů), zjistíme, že se počet učebních míst snížil o 66 000.

Učení s maturitou

Učení (*Lehre*) s odbornou maturitou (*Berufsmatura*) poskytuje možnost vstupu do terciárního vzdělávání. Od podzimu 2008 mohou všichni učni absolvovat odbornou maturitu bezplatně a paralelně s učením. Odborná maturita poskytuje všeobecnou zralost pro studium na vysoké škole, tzn. na univerzitě, odborné vysoké škole (*Fachhochschule*), pedagogické vysoké škole, postsekundární odborné škole (*Kolleg*) a v ostatních vzdělávacích institucích na postsekundární úrovni, kde je maturita předpokladem přijetí. V rámci odborné maturity žáci absolvují čtyři dílčí zkoušky: z němčiny, matematiky, cizího jazyka a zkoušku z odborného předmětu podle profesního zaměření.

Integrační profesní příprava

V roce 2003 byl vytvořen zákonný základ pro integrační profesní přípravu (*integrative Berufsausbildung*) pro *znevýhodněné osoby s osobními překážkami v učení*. Jsou to osoby potřebující zvláštní pedagogickou podporu, s handicapem či sociálním znevýhodněním, které nelze převést na podnikové učební místo.

Tato profesní příprava je upravena buď jako učení s prodlouženou učební dobou, nebo jsou v jejím rámci poskytovány dílčí kvalifikace umožňující vstup na trh práce, není-li možné absolvovat celé učení.

Integrační profesní přípravu doprovází asistent, který má za úkol podporovat učně/žáky a pomáhat jim.

Koncem prosince 2011 bylo v integrační profesní přípravě 5507 učňů. Převážná část byla v té době v učení v podniku (61 %). Integrační profesní přípravu lze absolvovat i v nadpodnikovém vzdělávacím zařízení.

Kolem 73 % učňů v integrační profesní přípravě absolvovalo tuto přípravu v prodloužené učební době, 27 % ve formě dílčí kvalifikace.

Záruka profesní přípravy v rámci nadpodnikové profesní přípravy (ÜBA)

Nadpodnikově organizovaná učební místa byla na celostátně jednotném právním základě poskytnuta poprvé v roce 1998 poté, co krize v učebních místech dosáhla vrcholu. Byla součástí záchranné sítě pro mladé lidi, kteří nemohli najít učební místo. Při plnění Národního akčního plánu pro zaměstnanost (*National Aktionsplan für Beschäftigung* – NAP) byl nejdříve přijat zákon o zajišťování profesní přípravy mládeže (*Jugendausbildungssicherungsgesetz* – JASG) a byla zřízena nadpodniková forma duálního vzdělávání.

S novelou zákona o profesní přípravě (*Berufsausbildungsgesetz* – BAG) v roce 2008 pak byl vytvořen aktuální, zákonný základ pro učení mimo podniky: Od ledna 2009 platí specifická opatření takzvaného *servisu trhu práce v rámci nadpodnikového učení* (§ 30b BAG).

K nabídce podnikových učebních míst byla zavedena nadpodniková profesní příprava jako součást duální profesní přípravy. Funguje jako prvek záruky profesní přípravy pro mládež do 18 let.

Mezi modely ÜBA je třeba rozlišovat. Model ÜBA 1 je učební kurz, který umožňuje absolvovat celé učení v nadpodnikovém vzdělávacím zařízení s praktickými fázemi v podnicích, popř. ve spolupráci s podnikovou učební dílnou. Profesní příprava v ÜBA 2 probíhá ve spolupráci s praktickými podniky a na bázi učebních smluv, které nemusejí zahrnovat celou dobu učení.

Opatření je regulérně ukončeno zprostředkováním podnikového učebního místa, nebo závěrečnou zkouškou. Doprovodné vyučování v profesní škole je povinné. Účastníci dostávají podporu ve výši pokrytí životních nákladů. Ta v 1. a 2. ročníku obnáší 240 euro a od 3. ročníku 555 euro. Účastníci jsou ve smyslu zákona o všeobecném sociálním pojištění (nemocenské, úrazové a penzijní pojištění) považováni za učně.

Model učebního kurzu ÜBA 1

(učební smlouva na celou dobu učení)

Většině učebních kurzů ÜBA 1 předchází krátké týdenní až dvouměsíční (podle spolkové země) kurzy.

Ve Vídni byl zaveden osmitýdenní kurz profesní orientace a koučování. Úkolem kurzu je zjistit profesní přání účastníků s ohledem na plánovanou profesní přípravu a vytvořit pro profesní přípravu osobní a intelektuální předpoklady. Obsah kurzu je rozdělen do čtyř fází: úvodní objasnění; profesní orientace a stanovení cíle; příprava na učení; dodatkové moduly).

Úkolem těchto čtyř fází je informovat účastníky o průběhu kurzu a vypracovat s nimi realistické profesní přání. Kromě intenzivního tréninku v ucházení se o zaměstnání jsou účastníci informováni o možných způsobech vzdělávání. Kurz profesní orientace a kou-

čování je doprovázen podpůrnými částmi specifickými zvláště pro dívky.

Podniková praxe

Praxe má uvést mladé lidi do podnikových pracovních procesů a vystavit je regulérním pracovním podmínkám, popřípadě je praktickému podniku předat.

Doba trvání praxe je stanovena v závislosti na popisu výkonů daných profesních skupin servisu trhu práce a v jednotlivých spolkových zemích se liší.

Příkladem může být učení v nadpodnikových vzdělávacích zařízeních pro profesní skupiny kovotechnika a strojírenství, kde je zahrnuta podniková praxe v příslušném oboru. Ta v prvním ročníku trvá od čtyř do 12 týdnů, 12 až 16 týdnů ve druhém i třetím ročníku v jednom či více podnicích, kde příprava učňů není oddělena od ostatních podnikových procesů.

Model praktického podniku ŮBA 2

(učební smlouva kratší než doba učení)

Úkolem modelu ŮBA 2 je vzdělávat učně až do doby 12 měsíců v učebním oboru ve spolupráci s praktickými podniky a poté je při započítání doby vzdělávání k době učení předat dále do jiného podniku.

ŮBA 2 je rozdělen do tří stavebních kamenů, přičemž vzdělávání v praktickém podniku představuje centrální stavební kámen. Uční jsou speciálním výcvikem připravováni na přijímací pohovor v praktickém podniku.

Dalším stavebním kamenem je příprava na docházku do profesní školy, která je mimo jiné koordinována s praktickým podnikem.

Třetí oblast představuje vzdělávání u poskytovatele profesní přípravy, které má zaujímat nejméně 20 % z celkové doby vzdělávání. Tento prvek slouží k vedení učně a má důležitou stabilizující funkci. Zde je nabízena řada aktivit, které učňům poskytují doučování při deficitech v profesní škole a odborné doškolování.

Nadpodnikové vzdělávání v číslech

Počet účastníků v nadpodnikovém vzdělávání ve školním roce 2011/12 činil celkem 11 942 osob. Z toho bylo 9832 účastníků v nadpodnikové profesní přípravě v jednom z modelů (ŮBA 1+ŮBA 2) a 2018 účastníků v integrační profesní přípravě ve vzdělávacím zařízení.

Sledujeme-li účastníky v nadpodnikové profesní přípravě podle pohlaví a státní příslušnosti, ukazuje se, že jak podíl žen (42,5 %), tak podíl nerakouských občanů (17 %) je vyšší než v učení v podniku (34,2 % žen a 7,7 % nerakouských občanů).

Nadpodniková profesní příprava je nejvíce nabízena ve spolkových zemích Vídeň a Dolní Rakousko. Ve školním roce 2011/12 bylo přibližně 28 % rakouských účastníků z Vídně a kolem 26 % z Dolního Rakouska.

Servis trhu práce poskytuje na školní rok nadpodnikového vzdělávání cca 150 milionů euro.

Hodnocení Rakouského odborového svazu

Poskytování nadpodnikového učení bylo a je důležitým krokem pro mladé lidi, kteří na prvním trhu učebních míst nenajdou svoje učební místo, a přesto se mohou vzdělávat. Rakouský odborový svaz se tvorby tohoto modelu zúčastnil a je přesvědčen o tom, že tato forma je důvodem nízké míry nezaměstnanosti mládeže.

Podle názoru Rakouského odborového svazu však prioritou přesto musí být, aby se mladí lidé nedostávali do nadpodnikového učení, nýbrž se mohli vzdělávat v podniku. Nadpodnikové vzdělávání nelze považovat za náhradu podnikového vzdělávání nebo jeho konkurenci, nýbrž pouze za „alternativu“ pro mladistvé, kteří nenajdou žádné učební místo.

Problematická je klesající připravenost firem ke vzdělávání, protože mladí lidé v nadpodnikovém vzdělávání mohou absolvovat kompletní, vysoce kvalitní učení a později mohou být získány podnikem. Náklady na učení jsou tudíž přeneseny na stát. Rakouský odborový svaz upřednostňuje model učebního kurzu (ŮBA 1) kvůli možnosti vést mladé lidi průběžně až k závěrečné zkoušce v učebním oboru, kterou model praktického podniku (ŮBA 2) neposkytuje.

Z pohledu Rakouského odborového svazu je nepochopitelné, že se v Rakousku hovoří o nedostatku odborných sil, ale přibližně 10 000 mladých lidí, kteří by byli ochotni okamžitě přijmout podnikové učební místo, se nachází v nadpodnikovém vzdělávání.

Požadavek Rakouského odborového svazu „miliardu pro odborné síly“, který řeší podporu vzdělávání a dalšího vzdělávání mladých lidí, uvádí, že by se náklady nadpodnikového vzdělávání ve výši cca 150 milionů euro měly platit z „vlastního měšce“, do kterého by podnikatelé platili jedno procento z hrubé mzdy.

To by mělo zabránit poklesu připravenosti k odbornému vzdělávání a přesouvání nákladů na vzdělávání z podniků na stát.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen:

Trinko, Michael. Ausbildungsgarantie in Österreich. Berlin : Friedrich-Ebert-Stiftung, Referat Mittel- und Osteuropa, 2012. 4 S. ISBN 978-3-86498-401-3 <http://library.fes.de/pdf-files/id-moe/09524.pdf> <http://www.fes.de/gewerkschaften/publist-europa.php>

Další informace o odborném vzdělávání v Rakousku najdete v příloze Zpravodaje č. III/2006, 12 s.

Necelodenní příprava v duálním systému

Možnost profesní přípravy (PP) ve zkrácené době má pomoci především mladým rodičům a lidem, kteří pečují o rodinné příslušníky, sloučit rodinný a profesní život, a tím zlepšit jejich šanci na úspěšné dokončení duální profesní přípravy. V jakém rozsahu a které skupiny osob tuto možnost v současné době využívají?

Právní rámcové podmínky a statistická evidence

Od začátku 90. let existují pro necelodenní PP různé modelové projekty. Uzákoněna však byla až v roce 2005 reformou zákona o odborném vzdělávání (*Berufsbildungsgesetz* – BBiG) v § 8. Podle toho může příslušný úřad „na společnou žádost učňů a vzdělávajících“ a při „oprávněném zájmu“ kromě celé doby vzdělávání zkrátit též „denní nebo týdně“ výuku. Celková doba PP se přitom nemusí prodlužovat.

Od revize statistiky PP statistických úřadů Spolku a zemí v roce 2007 se zjišťuje ukazatel „necelodenní profesní příprava“. Během prvních let po změně zaměření statistiky PP na individuální data a rozšíření katalogu ukazatelů se částečně objevily problémy v hlášení u nově zavedených ukazatelů. Proto by výsledky měly být interpretovány opatrně. Nedostatečná evidence necelodenní PP se nedá vyloučit.

Necelodenní přípravu využívají hlavně starší ženy

V rámci duálního systému je necelodenní PP v současné době ještě okrajovým jevem: V roce 2011 bylo hlášeno jen 0,2 %, tj. 1173 smluv na necelodenní PP z celkových 565 824 nově uzavřených učebních smluv. V současné době podle tohoto modelu absolvuje duální PP celkem 3021 učňů. Počty nově uzavřených smluv se mezi západem a východem neliší. Pokud jde o spolkové země, ukazuje se mírně vyšší výskyt ve Šlesvicku-Holštýnsku, Berlíně a Brémách. Přibližně každé čtvrté necelodenní učební místo bylo většinou financováno z veřejných prostředků. Podíl žen činí 92,2 %.

Mezi učni v necelodenní PP převažují absolventi hlavních (*Hauptschule*) nebo reálných (*Realschule*) škol – viz tabulka. Učni v necelodenní PP absolvovali předprofesní přípravu nebo odborné základní vzdělávání (13,1%) o něco častěji než učni v duálním systému celkem. Učni s nově uzavřenou smlouvou na necelo-

denní PP jsou s průměrným věkem 24,7 let výrazně starší než v duálním systému celkem (20 let).

V roce 2011 činil podíl smluv, které byly jednou ze stran předčasně ukončeny, v necelodenní PP 37 %, celkem 24,4 %. Důvody zrušení nejsou ve statistice zachyceny. V roce 2011 ukončilo úspěšně necelodenní PP 858 učňů. Kvóta úspěšnosti u účastníků závěrečných zkoušek je s 90,8 % vysoká, celkem činí 92,2 %.

Obchodní profese jsou zvláště hodně obsazeny

Nadprůměrně je necelodenní PP zastoupena v oborech domácí hospodářství, svobodná povolání a veřejná služba. Podíly jsou však i zde nepatrné, celkově jsou to obory s malým počtem uzavřených smluv.

Většina učňů v necelodenní PP je v průmyslu, obchodě a ve zdravotnictví, následují svobodná povolání.

Více pozornosti necelodenní PP ve vědě a praxi!

Podle statistiky profesní přípravy hraje necelodenní PP zatím jen malou roli. Přitom je výhodná pro lidi s rodinnými povinnostmi. Z necelodenní PP mohou profitovat i podniky. Vzhledem k demografickým změnám a nutnému zajišťování odborných sil se zvyšuje konkurence v získávání dorostu a objevují se dosud nevyužité vzdělávací potenciály. U cílové skupiny se může jednat o učně, kteří si na základě zvláštní životní situace (jako pečovatelská činnost nebo rodičovství) s sebou přinášejí vědomí zodpovědnosti a dobré organizační schopnosti. Další informační kampaně by mohly pomoci přiblížit možnosti tohoto modelu profesní přípravy podnikům i potenciálním učňům.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Gericke, Naomi und Lissek, Nikole. Noch wenig praktiziert: Teilzeitberufsausbildung im dualen System. BWP, 2013, Nr. 1, S. 6-7.

Učni s nově uzavřenou smlouvou podle nejvyššího ukončeného všeobecného vzdělání 2011						
		Nejvyšší ukončené všeobecné vzdělání				
		Bez ukončení hlavní školy	Hlavní škola	Reálná škola	Oprávnění ke studiu	Nezodpovězeno
Necelodenní profesní příprava	Počet	42	444	423	255	9
	v %	3,6	38,1	36,3	21,9	*
Duální systém celkem	Počet	16 281	178 980	236 739	129 804	4020
	v %	2,9	31,9	42,1	23,1	*

Kdo volí proč jaké povolání?

Volbu povolání ovlivňují demografické, kulturní a ekonomické aspekty, (vývojově) psychologické faktory, rodina, škola, mimoškolní zařízení, přátelé apod.

Vliv charakteristiky povolání a učebního místa

Zvlášť důležité aspekty jsou: jistota pracovního místa, zajímavost práce, možnosti kariéry, slučitelnost rodinného a pracovního života a plat. Méně významná je pracovní doba, altruistická orientace, snadné zvládnání každodenních požadavků a image.

Žádoucí rysy učebního místa: jistota, blízkost domova, všestrannost, pracovní možnosti po absolvování.

Vliv pohlaví na volbu profese

Dívky si nejčastěji volí tyto obory: prodavačka, obchodnice v maloobchodě, úřednice, odborná zaměstnankyně ve zdravotnictví a kadeřnice. Chlapci si volí tyto obory: mechatronik motorových vozidel, obchodník v maloobchodě, průmyslový mechanik, kuchař a elektrikář. Dívky si často volí profese v oblasti administrativních, sociálních nebo kurativních (léčebných) služeb, v nichž jsou sice nižší výdělky, jsou však lépe slučitelné s péčí o rodinu. Místo duální profesní přípravy si dívky raději volí školní vzdělávání.

Vliv etnického a kulturního původu

Mladí lidé s migračním zázemím se při volbě povolání řídí víc externími faktory: výdělek, přání rodičů, možnosti postupu a prestiž. Diskriminační faktory vedou k tomu, že jsou odkazováni na hůře placené a méně renomované profese bez velkých vyhlídek na postup.

Vliv socioekonomického pozadí

Chudší mladí lidé navštěvují školu kratší dobu a častěji ji opouštějí bez ukončení. Pravděpodobnost dostat se do profesní přípravy je o 20 % vyšší, když otec má kvalifikovanou práci, a o 23 % vyšší, když oba rodiče mají ukončené školní vzdělání a závěrečné zkoušky v učebním oboru. Málo dětí ze špatně situovaných rodin studuje VŠ i když k tomu získá oprávnění.

Děti rodičů bez vysokoškolského vzdělání častěji chtějí profesi, kde se rychle vydělávají peníze (81% proti 75 % dětí vysokoškoláků) a častěji se chtějí vyučit profesi, která nevyžaduje studium (62 % proti 58 %).

Vliv (vývojově) psychologických faktorů:

- *difúzní identita*: žádná vazba k určité profesi;
- *převzatá identita*: vazba k určitým profesím, které byly například určeny rodiči, plnění očekávaných rolí;
- *moratorium*: kontakt s profesními otázkami; snaha o vytvoření profesní identity;
- *utvořená identita*: vazba ke zvoleným profesím, nástup zralých a trvalých profesních povinností.

Vliv rodičů

Rodiče ovlivňují volbu profese čtyřmi způsoby: ekonomicko-finančním, sociálním a kulturním kapitálem; modely vlastních rolí; informacemi o profesním světě; emocionální podporou.

Vliv vrstevníků a přátel

V mládí vliv vrstevníků roste, o budoucím povolání se však spíše diskutuje s rodiči než s přáteli. Na podpoře a radách přátel staví více dívky.

Vliv školy

Mladí lidé v průzkumech tvrdí, že škola poskytuje o profesích jen všeobecné informace, které málo odpovídají jejich individuální situaci.

Vliv mimoškolních nabídek

Středisko informací o povoláních (*Berufsinformationszentrum* – BIZ) a jeho nabídky jsou hodnoceny pozitivněji než profesní orientace ve školním vyučování.

Podniková praxe: Při hledání profesní přípravy mladým lidem pomáhá podniková praxe, která je však podle jejich názoru příliš krátká.

Často jsou k utvrzení v profesní orientaci využívány velice kusé zdroje. Problémy představuje nevyváženost *informačních kanálů*, např. informace od rodičů poskytují spíše emocionální než instrumentální pomoc.

Další problémem je zaostávání odborníků (vyučujících, profesních poradců a školních sociálních pracovníků) za možnostmi, které mají. Žáci vkládají vysoká očekávání do sociální práce s mládeží nebo školní sociální práce, která poskytuje profesní poradenství adekvátní cílovým skupinám. Přejí si více podpory od školy a dalších profesionálních institucí. Didaktika volby profese a vyučování zaměřené na profese musejí vedle obsahových aspektů posilovat osobnost a sebereflexi. Pomoc zároveň poskytuje diagnostika způsobilosti, která zobrazuje nejen kognitivní aspekty, nýbrž přihlíží i k emocionálně motivačním zájmům mladých lidí a bere je za výchozí bod individuálního poradenství, v němž se vyučování zúčastňují také externí aktéři. Hlavně rodiče by měli být zapojováni do procesu volby povolání, vzhledem k velké roli, kterou v něm hrají.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Stein, Margit und Corleis, Carmen. Wer wählt warum welchen Beruf? Wirtschaft und Beruf, 2013, Nr. 1, S. 59-62.

Co nového v časopisech

Bref du Céreq BORRAS, Isabelle et BOSSE, Nathalie. Quelle aide à la recherche d'emploi pour les diplômés du supérieur en difficulté? [<i>Jak pomoci absolventům vysokých škol, kteří nemohou najít zaměstnání?</i>] Bref du Céreq, No. 313 (2013), p. 1-4, 1 tab. Úkolem smluvního příjmu od samosprávy (<i>revenu contractualisé d'autonomie – RCA</i>), experimentálně ověřovaného v letech 2011–2012, bylo zlepšit přístup k zaměstnání pro mladé lidi, kteří mají potíže při začleňování (<i>insertion</i>) do trhu práce, tím, že se jim zabezpečí příjem a poradenství. Vliv RCA se ukázal jako málo průkazný vzhledem k poklesu počtu absolventů vysokých škol. Naopak poradenství se projevilo jako skutečně hodnotné pro mladé lidi, kterým chybí na míru šitá podpora při hledání zaměstnání. http://www.cereq.fr/index.php/publications/Bref/Quelle-aide-a-la-recherche-d-emploi-pour-les-diplomes-du-superieur-en-difficulte	ARRIGHI, Jean-Jacques et ILARDI, Valérie. Evolutions de l'apprentissage : entre mutations structurelles et effets régionaux. [<i>Vývoj učňovství: mezi strukturálními změnami a regionálními vlivy.</i>] Bref du Céreq, No. 314 (2013), p. 1-4, 3 grafy. Učňovství se v letech 1997–2008 rozvíjelo, avšak jeho rozšiřování se v jednotlivých regionech lišilo. Pokrok v učňovství je různý také podle povolání, na která učně připravuje. Z vývoje učňovství vyplývá složitá kombinace, v níž se spojují změny výrobního systému, kontext a regionální rozhodování v záležitostech profesní přípravy i celostátní politika. V letech 1997–2008 učňovství úspěšně odolávalo krizi, bylo však vystaveno důsledkům renovace profesní cesty. http://www.cereq.fr/index.php/publications/Bref/Evolutions-de-l-apprentissage-entre-mutations-structurelles-et-effets-regionaux
CHARENTREUIL, Lydie et EPIPHANE, Dominique. " Les hommes sont plus fonceurs mais les femmes mieux organisées " : quand les recruteur-e-s parlent du sexe des candidat-e-s. [<i>„Muži se víc prosazují, avšak ženy jsou lépe organizované“ – když náboroví pracovníci mluví o pohlaví kandidátů.</i>] Bref du Céreq, No. 315 (2013), p. 1-4. Diskriminace při přijímání do práce je trestána ze zákona. Přesto je během přijímacího pohovoru kritérium pohlaví zřídka neutrální. Předpokládaný nedostatek využitelnosti (<i>disponibilité</i>) žen není jediným případem. Celý soubor rysů osobnosti ještě připisovaný „přirozeně“ mužům a ženám může vést ke zkreslení výběru. Rozhodování náborových pracovníků o mužích a ženách ukazuje, že stereotypy mají tuhou život. http://www.cereq.fr/index.php/publications/Bref/Les-hommes-sont-plus-fonceurs-mais-les-femmes-mieux-organisees-quand-les-recruteur-e-s-parlent-du-sexe-des-candidat-e-s	Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis – Special Edition FOHRBECK, Dorothea. Recognition of foreign professional qualifications – the Federal Government's new Recognition Act. [<i>Uznávání zahraničních profesních kvalifikací – nový zákon o uznávání.</i>] BWP, Vol. 42, Special edition (2013), p. 9-13, lit. 1. Nový zákon o hodnocení a uznávání zahraničních profesních kvalifikací vstoupil v Německu v platnost 1. dubna 2012. Zákon zavádí standardizované postupy a kritéria pro hodnocení těchto kvalifikací, alespoň pro profese, které jsou regulovány spolkovými zákony. (O tématu uznávání zahraničních kvalifikací v Německu viz též: <i>Německý rámec kvalifikací a zákon o uznávání</i>. Zpravodaj 11/2013, s. 10-12; <i>Uznávání zahraničních kvalifikací v Německu</i>. Zpravodaj 9/2013, s. 12-13.) Odkaz na celé číslo časopisu v pdf: http://www.bibb.de/veroeffentlichungen/de/publication/show/id/7049
MORAVEK, Claudia. Ways through the jungle of competences : Pre-application information and advisory provision for individuals seeking recognition. [<i>Cesty džunglí kompetencí. Před aplikační informací a poradenskou opatření pro jednotlivce usilující o uznání kompetencí.</i>] BWP, Vol. 42, Special edition (2013), p. 14-17, lit. 1. Žadatelé o uznání kvalifikace by měli uvést, které německé povolání odpovídá jejich kvalifikaci. Toto povolání určuje, jaký orgán by se měl zabývat jejich žádostí. Kvalifikace či kompetence navíc jsou výhodou. Informace a poradenství mohou žadatelé hledat na Internetu nebo prostřednictvím <i>Hotline</i>, či osobně v síti poradenských středisek nazývané <i>Integrace prostřednictvím kvalifikace</i>.	BYLINSKI, Ursula & RÜTZEL, Josef. "Training for all" calls for a pedagogy of diversity. [<i>„Profesní příprava pro všechny“ volá po pedagogice diversity.</i>] BWP, Vol. 42, Special edition (2013), p. 46-49, lit. 20. Jak uvést princip profesní přípravy pro všechny do praxe. Pomoc znevýhodněným jednotlivcům jako integrální součást odborného vzdělávání s pomocí asistentů. V článku se probírá otázka, zda asistenti znevýhodněných jednotlivců potřebují absolvovat speciální pedagogiku. Odpověď se řídí povahou znevýhodnění. Integrace postupně vede k inkluzi. Inkluzi by však měla předcházet prevence, která je lepší a účinnější než pozdější napravování nedostatků.

Nové knihy v knihovně

MĚCHUROVÁ, Albína.

Jak dobře mluvit a úspěšně jednat : základy rétoriky a komunikace. 2. vyd. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. 172 s. ISBN 978-80-86723-32-7 Sg. 6881

Nesmíte také spěchat či dělat něco nepřírozeně rychle. Navozuje to pocit, že jste nervózní a nejste schopni normálně provozovat nějakou činnost.

OLŠOVSKÝ, Jiří.

Slovník filosofických pojmů současnosti. 2., rozšíř. vyd. Praha : Academia, 2005. 261 s. ISBN 80-200-1266-4 Sg. 6882

Nadšení. Enthusiasmus – schopnost vytržení lidského bytí z krásy, lásky, přírodního, božského apod. Božské šílenství básníků a filosofů popsal Platón. V nadšení se jedinec může sjednocovat sám se sebou, splývat s bytím, životem, celkem, kosmem, bohem. K. Jaspers kladl do protikladu mystickou pohrouženost a pohyb enthusiasmu v jeho snažení. V entusiastické lásce je snaha po jednom. Vzmachy síly a tvoření jsou popisovány slovy opojení, lásky, šílenství. ...

MŠMT.

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2012 : vzdělávání v roce 2012 v datech. Praha : Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2013. 132 s. ISBN 978-80-87601-17-4 Sg. 6883

Vzdělávání ve vyšších odborných školách spadá do sektoru terciárního nevysokoškolského vzdělávání. Absolventi vyšších odborných škol jsou v české adaptaci Evropského kvalifikačního rámce řazeni do úrovně 6, tedy stejně jako absolventi bakalářského studia.

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyrocní-zprava-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavani-v-ceske-1>

CHANG, Ha-Joon.

23 věcí, které vám neřeknou o kapitalismu. 1. vyd. Praha : Argo ; Dokořán, 2013. 294 s. (Aliter ; sv. 54). Název originálu: *23 Things They Don't Tell You About Capitalism* ISBN 978-80-257-0980-1 (Argo) ISBN 978-80-7363-578-7 (Dokořán) Sg. 6888

Je třeba zkrotit posedlost bohatých zemí vyšším vzděláním. Tato posedlost vedla v mnoha zemích k nezdravé inflaci akademických titulů a z toho plynoucímu obrovskému a nadměrnému investování do vyššího vzdělání. Nejsem proti tomu, aby vysokoškolské vzdělání získalo velmi vysoké množství lidí – i třeba sto procent –, ale státy by si neměly dělat iluze, že to přinese podstatné zvýšení produktivity. ... Vzdělání je cenné, ale jeho hlavní hodnota nespočívá ve zvyšování produktivity. Spočívá ve schopnosti pomoci nám rozvinout náš potenciál a žít plnější a nezávislejší život.

MLODINOW, Leonard.

Vědomí podvědomí : jak naše podvědomí ovládá naše chování. 1. vyd. Praha : Argo ; Dokořán, 2013. 305 s. (Aliter ; sv. 56). Název originálu: *Subliminal. How Your Unconscious Mind Rules Your Behaviour* ISBN 9788025709092 (Argo). ISBN 978-80-7363-587-9 (Dokořán) Sg. 6889

Dospělým poskytuje schopnost neverbální komunikace výhody jak v osobním, tak profesním životě a hraje významnou roli v tom, jak je vnímána jejich srdečnost, důvěryhodnost a přesvědčivost. ... Naše vnímavost k signálům odrážejícím myšlenky a nálady ostatních lidí napomáhá k tomu, aby sociální kontakty probíhaly hladce a s minimem konfliktů. Ti kdo dokážou vysílat a přijímat tyto signály, už od raného dětství snadněji zakotvují v sociálních strukturách a snadněji dosahují ve společenských strukturách svých cílů.

Znovuobjevené knihy

KOVANDA, Karel.

Já a moje peníze. Praha : Lidové noviny, 1992. 105 s.

(Knihovna Lidových novin ; Sv. 12) Sg. 4093 B

Přijímání nového člověka do zaměstnání představuje pro podnik jisté riziko. Snažím se tedy vyvolat dojem, že já žádné riziko nepředstavuji, protože jsem tutovka; že by byla velká škoda, kdyby mě nepřijali, neřku-li, kdyby mě – nedej bože – přijala konkurence.

LORENZ, Konrad.

Takzvané zlo. Doslov Zdeněk Veselovský. 1. vyd. Praha : Mladá fronta, 1992. 237 s. (Kolumbus ; Sv. 126). Název orig.: *Das Sogenannte Böse* ISBN 80-204-0264-0 Sg. 4118 B

Sentimentální misantrop často papouškuje aforismus: „Od té doby, co znám lidi, mám rád zvířata.“ Tvrdím opak: kdo skutečně zná zvířata – včetně těch nejvyšších a nám nejbližší příbuzným – a kdo poněkud chápe vývojové procesy, ten se teprve stane schopným plně pochopit jedinečnost člověka. Jsme to nejvyšší, čeho dosud dosáhli velcí konstruktéři vývoje druhů na Zemi, jsme jejich „posledním výkřikem“, ale určitě ne posledním slovem.

MÜNDL, Kurt L.

Zachraňme naději : rozhovory s Konradem Lorenzem. 1. vyd. Praha : Panorama, 1992. 147 s. (Knihy o přírodě). Název originálu: *Rettet die Hoffnung* ISBN 80-7038-221-X Sg. 4119 B

Dingové byli původní domácí psi, kteří v Austrálii zdivočeli. Svým založením byli ale „inteligentnější“ než tamější lovci vakovlk a ďábel medvědovitý. Oba místní lovci byli anatomicky díky svému chrupu dingovi nadřazeni a byli by ho mohli ukousat k smrti. Ovšem tady došlo k úplně opačné situaci: oba lovci byli od přírody konstruováni tak, že k přežití potřebovali relativně hustý výskyt potenciální kořisti. Dingové vybavení vyvinutějším mozkem měli lepší strategii lovu ...

KLAPAČ, Michal.

Psychologie v praxi : práce na sobě a spolupráce s druhými. Praha : Transal Books, 1992. 87 s. ISBN 80-900954-1-0

Sg. 4123 B

Jiným zdrojem plýtvání časem je špatná organizace. Jejím symbolem je přemíra porad a schůzí. Radit se a pracovat nejde (až na výjimky) současně. Je nepřipustné, aby se rady staly hlavní časovou zátěží vedoucích pracovníků.

Zajímavé internetové adresy

Umeå – Evropské hlavní město kultury 2014

Díváte se moderní budovu Vysoké školy architektury v Umeå (čte se *úmeó*). Dovnitř se můžete podívat pomocí dlouhého odkazu pod textem a i virtuální prohlídka stojí za to. Univerzita byla v Umeå založena v roce 1965. Jméno města je odvozeno od řeky Ume (dlouhé 460 km), na které město leží. S programem města na letošní rok podrobně seznamuje stránka věnovaná událostem plánovaným pro rok 2014. Nabízí kulturní i sportovní akce, kterých se návštěvníci mohou zúčastnit. Počítá se i s plavbami po Botnickém zálivu.

<http://umea2014.selen/> <http://www.visitumea.se/en?lang=en>

<http://www.architectural-review.com/school-of-architecture-ume-sweden-henning-larsen-architects-with-white-arkitekter/8636174.article>

Riga – Evropské hlavní město kultury 2014

V roce 1997 bylo staré město zapsáno do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Fotografie ukazuje astronomické hodiny na domě Černohlavců (*Melnkalvju nams*) stojícím na ríšském náměstí. Dům patřil cechu svobodných kupců, kteří nosili černé pokrývky hlavy. Původní budova ze 14. století byla za druhé světové války vybombardována a renovována byla až v roce 1999. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Riga>

<http://riga2014.org/lat/> http://travel.usnews.com/Riga_Latvia/Pictures/

ESCO – Evropská klasifikace dovedností, kompetencí, kvalifikací a povolání

Portál, na kterém bude zřejmě časem možné vyhledávat ve 22 jazycích EU. Podrobnější informace o účelu klasifikace si zatím můžete přečíst buď v angličtině na webových stránkách portálu, nebo česky v článku na straně ? tohoto čísla Zpravodaje. <https://ec.europa.eu/esco/home>

Bitcoin

Definition

Created in 2009, it is a digital currency that is completely decentralized. Facilitates payments by using peer-to-peer technology and can be used on the internet or in brick and mortar stores. It is considered a type of crypto-currency because it uses cryptography for security, making it extremely difficult to counterfeit.

Definice z BusinessDictionary

Bitcoin („bitová mince“ nebo „peníz“) byl vytvořen jako digitální měna, která je zcela decentralizována. Tato měna usnadňuje platby s použitím techniky mezi dvěma účastníky a lze ji použít k platbám na internetu i v kamenných obchodech. Je považována za druh zakódované měny, protože používá kryptografii pro zabezpečení převodu, a tak je velmi obtížně padělatelná.

<http://www.businessdictionary.com/definition/Bitcoin.html?nl=bdtod>

Fotografie Milana Štolby

Obrázek pořídil náš bývalý kolega (z VÚOŠ) v ranním Ulánbátaru při -40°C v době, kdy pobýval služebně v Mongolsku. Na jeho webových stránkách si můžete prohlédnout spoustu dalších fotografií (nejen) z Mongolska. Lepší je však využít pozvání na výstavu, která probíhá od 15. ledna po dobu dvou měsíců v Dolních Břežanech – obci, která také stojí za návštěvu (i když v létě je to lepší). <http://www.photostolba.cz/> <http://dolnibrezany.cz/>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, Redakce: anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133. <http://www.nuv.cz/publikace/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici-1>